

A MAGYAR AGRÁRGAZDASÁG TÖREKVÉSEI ÉS A KAP REFORMJA

2012. július 3., KAP konferencia

Kedves Kollégák! Tisztelt Egybegyűltekt!

50 éves a Közös Agrárpolitika, az Európai Unió egységes mezőgazdasági és vidékfejlesztési rendszere. A teljes vidéki Magyarország várja, milyen irányban halad tovább a mindnyájunk életét oly sok szempontból befolyásoló Közös Agrárpolitika.

Az úgynevezett többéves pénzügyi keret egyik legnagyobb szeletét maga a Közös Agrárpolitika, a KAP jelenti. Most zajlik a 2014-2020-as költségvetési időszak tervezésére, amelyre a globális pénzügyi válság és az euroövezet problémái rányomják a bélyegüket.

Hazánk abban a szerencsés és történelmileg meghatározó helyzetben volt, hogy 2011 első félévében az Európai Unió soros elnöki lehetett. Ez volt az az időszak, amikor az Agrárminiszterek Tanácsában meghatároztuk a KAP jövőjét, a szabályozási keretet.

A magyar EU-elnökség kimagasló eredménye, hogy sikerült megvédenünk a Közös Agrárpolitikát, így a gazdák a jövőben is kapnak támogatást. Voltak olyan tagállamok, amelyek meg akarták szüntetni az agártámogatások rendszerét, illetve markánsan, 30 százalékkal csökkenteni akarták a Közös Agrárpolitika

költségvetési keretét. Az elnökség ideje alatt a tagországok nagy többséggel a KAP folytatása mellett rakták le a voksukat.

Az elmúlt 50 év alatt a KAP – minden kritika ellenére – az egyik legerősebb és legeredményesebb közösségi vívmánnyá vált. A második világháborút követő évtizedekben, az élelmiszerhiánnyal és az újjáépítés terheivel jellemezhető Európában megteremtette az élelmiszer önellátást, hozzájárult az életszínvonal növekedéséhez. A KAP-nak köszönhetően sikerült megőrizni a vidéki tájak sokszínűségét, a termelési hagyományokat, a genetikai örökséget. A Közös Agrárpolitika segítette az agrármodernizációban, megteremtette az élelmiszerbiztonságot, ösztönzi a gazdálkodókat arra, hogy fenntartható pályára állítsák a mezőgazdaság fejlődését.

Az első 30 év után az agrártermelés meghaladta a belső piac felvevőképességét, a termékek világpiaci elhelyezése azonban globális kereskedelmi konfliktusokat okozott. A szükségszerűvé vált KAP reform 1992-ben indult el, és gyakorlatilag a mai napig tart. Ebben a folyamatban egyre erőteljesebben érvényesülnek az európai állampolgárok elvárásai, hiszen végső soron a közös költségvetésnek ők a letéteményesei.

Napjainkban a kölcsönös megfeleltetés rendszere gondoskodik arról, hogy kizárólag azok a termelők juthassanak hozzá maradéktalanul a közvetlen támogatásokhoz, akik a természetvédelmi, állategészségügyi, állatjóléti,

élelmiszerbiztonsági követelményeket betartják. Az agrár-környezetgazdálkodási és hasonló területalapú jogcímek határozottan, a magyar érdekekkel is összhangban, a tájjal és az adott ökológiai körülményekkel összhangban tevékenykedő gazdálkodókat támogatják.

A különböző beruházási és fejlesztési források nem csupán az agrárvállalkozásokat segítik, hozzájárulnak a falvak megújulásához, a vidéki népesség sokszínű jövedelemszerzési lehetőségeinek megteremtéséhez is.

Magyarország 2004 óta tagja az Európai Uniónak, így nyolc éve működik mezőgazdaságunk a KAP keretei között. Nyolc éve állnak rendelkezésre a közösségi források a gazdálkodók támogatására. Ebben a nyolc évben rengeteg tapasztalatot gyűjtöttünk, egyúttal kikristályosodtak azok a stratégiai célkitűzések, amelyek mentén tovább szeretnénk haladni.

A jövőre vonatkozó elképzeléseink megfogalmazásakor számos dolgot szem előtt kell tartanunk. Például azt, hogy a természeti és éghajlati adottságaink magas színvonalú és változatos élelmiszertermelésre ösztönöznek minket. Ez nem csupán történelmi evidencia, hanem a modern közgazdaságtudományi kutatások következtetése is.

Nemzetközi tanulmányok is többször rámutattak: hazánk számottevő, jelenleg kihasználatlan mezőgazdasági potenciállal rendelkezik, amihez hozzájárul páratlan édesvíz-készletünk, ivóvíz-kincsünk. A világszinten jelentkező, a

népesség gyarapodásával egyre inkább érezhető élelmezési és ivóvíz-ellátási kihívások ismeretében mindez hosszú távú sikerünket garantálja. Ezzel a lehetőséggel mindenképpen élnünk kell!

Magyarországnak és a magyar vidéknek erőteljes és sokszínű mezőgazdaságra van szüksége, ahol a családi gazdaságoknak kiemelt szerepe van. A növénytermesztés és az állattenyésztés egyensúlya, a helyben előállított érték, a gazdasági és környezeti szempontból egyaránt a fenntartható gazdálkodás fontos jellemzői.

A KAP következő hétéves költségvetési időszakában e törekvéseink stratégiai beágyazottsága - köszönhetően a mi aktív uniós munkánknak is - biztosítottnak látszik. Ha összevetjük az európai stratégiai céloknak tekinthető KAP-prioritásait a Nemzeti Vidékstratégia és a Darányi Ignác Terv célkitűzéseivel, akkor mindez világossá válik.

A 2010 őszén megjelent bizottsági közlemény óta ismerjük azt a hármas célkitűzés-rendszert, amit a 27 tagállam egyhangúlag elfogadott közös irányként.

Az életképes élelmiszertermelés, a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás, a vidéki közösségek és vidéki munkahelyek fenntartása az EU legfontosabb prioritásai. A Vidékstratégiánkban is elsőbbséget élveznek ugyanezek a célkitűzések.

A KAP 2014 és 2020 közötti kereteiről már több éve folyik az eszmecsere.

A Bizottság 2011 októberében konkrét jogszabálytervezeteket jelentetett meg az elnökség idején elfogadott következtetésekből. Azóta számos szakértői szintű munkacsoportban, a Mezőgazdasági Különbizottságban és a kifejezetten politikai szintet jelentő agrárminiszteri tanácsüléseken is szerepeltek a különböző normaszövegek. Munkatársaimmal együtt következetesen képviseljük azokat a szakmai és szakmapolitikai érdekeket, amelyek a kormány jóváhagyását élvezik.

A mai konferencia valamennyi előadása azt a célt szolgálja, hogy a jogszabálytervezetek tartalmát, a körülöttük kibontakozott vita jellegét, a még mindig tisztázatlan vagy vitás kérdések természetét, valamint képviselt álláspontjainkat megismerjék.

Tudjuk, hogy az új KAP szabályairól akkor lehet megállapodni, ha már rögzítettük a többéves pénzügyi keret sarokszámait. Azt viszont már a tárgyalások elején leszögeztük, hogy a KAP gyarapodó funkció- és feladatkörét kizárólag akkor tudja ellátni, ha forrásai nem csökkennek.

További határozott álláspontunk, hogy a KAP már ma is jelentős környezetvédelmi előnyöket garantál. A zöldítés erősítésével egyet tudunk érteni, de azt mindenképpen el kell kerülnünk, hogy a gazdálkodók tevékenységében vagy anyagi helyzetében törést okozzon ez a változtatás.

A támogatási felsőhatár bevezetése régi közösségi igényt elégít ki, amit mi is támogatunk. Részint magyar javaslatnak köszönhetően sikerült a szabályzókat úgy módosítanunk, hogy a vidéki munkahelyek megőrzését is elősegítsük.

Üdvözljük a kisgazdaságok egyszerűsített támogatási rendszerét, ami Magyarországon várhatóan több tízezer gazdálkodó életét fogja megkönnyíteni.

A piaci beavatkozások köre ugyan szűkülni, intenzitása várhatóan mérséklődni fog, ám bővülnek a kockázatkezelési eszközök, s új elemként megjelenik egy jövedelemstabilizációs mechanizmus.

A vidékfejlesztés területén az intézkedési lehetőségeink nagyon hasonlóak, vagy akár kedvezőbbek lehetnek, mint a jelenlegi időszakban. Komoly hangsúlyt kell azonban fektetnünk arra, hogy a programozás során, a Közös Stratégiai Keret szabta feltételek mellett úgy alakítsuk ki a vidékfejlesztési programunkat, hogy az valóban alkalmas legyen a Darányi Ignác Tervben megfogalmazottak megvalósítására.

Kívánom Önöknek, hogy ez a mai konferencia megfelelő keretet adjon középtávú elképzeléseink közös megfogalmazásának. Jó munkát, jó tanácskozást kívánok Önöknek!